

handblad

Driemaandelijks servicetijdschrift van het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie
van Personen met een Handicap — Nr. 24 — december 2005 — Afgiftekantoor Gent X

www.vlafo.be

België-Belgique
P.B./P.P.
B/57

‘Het voldane gevoel na een training’

Sporten met een handicap

Sporten is gezond: het verbetert je conditie en het verhoogt je sociale contacten. Daarbij maakt het weinig uit of je competitiegericht je grenzen wilt verleggen, dan wel vrijblijvend wat beweegt. En ook een handicap betekent niet dat je sport links moet laten liggen. →

- Lijst hulpmiddelen gewijzigd > 3
- Maatschappij en handicap: vroeger en nu > 4
- Wegwijzers voor hulpmiddelenkeuze > 6

'Ik heb onder meer rolstoelbasket en judo uitgeprobeerd.
Maar zwemmen blijft mijn passie'

te nemen. 'Mijn moeder had wat rondgevraagd, en via de Vlaamse Liga voor Gehandicaptensport (VLG) ben ik toen bij Gidos in Roeselare terechtgekomen,' zegt Sven. 'Dat is een sportclub die – naast heel wat andere sporten – aangepaste zwemmogelijkheden aanbiedt in een eigen bad, waar je bijvoorbeeld over de hele lengte een ondiep deel hebt.'

'Ook in een club voor mensen met een handicap voelde het aanvankelijk raar om mijn prothese af te doen', herinnert Sven zich. 'Ik denk dat ik er ook zelf nog aan moest wennen, maar nu ben ik het zelfs in een publiek zwembad al goed gewoon.' Sven was van kinds af heel sportief, en als jonge tiener volgde hij ook via de VLG een sportkamp waar hij kennismaakte met andere aangepaste sporten. 'Dat was heel leuk. Ik heb er onder meer rolstoelbasket en judo uitgeprobeerd. Maar zwemmen blijft mijn passie. Onder impuls van mijn Gidos-coach ben ik me na twee jaar zelfs

→ 'Na de amputatie van mijn rechteronderbeen wilde ik zeer graag opnieuw beginnen te zwemmen,' zegt Sven Decaesstecker uit het West-Vlaamse Kortemark. 'Dat vergt natuurlijk een aanpassing. Maar die onwennigheid ebt snel weg: vandaag zou ik het zwemmen niet meer willen missen.'

Aangepast zwembad

Tien jaar geleden zorgde kanker ervoor dat het rechteronderbeen van de toen tienjarige Sven Decaesstecker moest worden geamputeerd. Door de ziekte en de revalidatie moest hij heel lang stilliggen, maar toen het opnieuw wat beter ging, kriebelde het om de draad van zijn lievelingssport op

Wegwijs in sportland

Provinciale verantwoordelijken voor gehandicaptensport West-Vlaanderen

Evie Beyers,
☎ 050 40 76 86,
✉ evie.beyers@west-vlaanderen.be

Oost-Vlaanderen

Katrien De Clercq,
☎ 09 243 12 42,
✉ katrien.de.clercq@oost-vlaanderen.be

Antwerpen

Vera Adams,
☎ 03 240 62 97,
✉ vera.adams@sportdienst.provant.be

Vlaams-Brabant

Lieve Callens,
☎ 016 26 76 57,
✉ sport@vlaamsbrabant.be

Limburg

Ronny Wasiak,
☎ 011 32 72 60,
✉ rwasiak@limburg.be

Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Valentine Tack,
☎ 02 413 04 43,
✉ valentine.tack@vgc.be

Federaties

Vlaamse Liga voor Gehandicaptensport:

overkoepelt 56 clubs waarbij u zowel recreatief als competitief sport kunt beoefenen. Maakt ook deel uit van het Belgian Paralympic Committee.
📍 Zuiderlaan 13, 9000 Gent,
☎ 09 243 11 70, ☎ 09 243 11 79
🌐 www.vlg.be, ✉ vlgvzw@skynet.be

Recreas:

kort voor 'recreatief aangepast sporten', overkoepelt een veertigtal recreatieve sportclubs.
📍 St-Jansstraat 32-38, 1000 Brussel,
☎ 02 515 02 54, 🌐 www.recreas.be

Psylos:

Vlaamse federatie voor sport en recreatie in de geestelijke gezondheidszorg.
📍 Valkerijgang 26, 3000 Leuven,
🌐 www.psylos.be, ✉ info@psylos.be

Opleidingscursussen van de Vlaamse Trainersschool

Bloso, de sportadministratie van de Vlaamse Gemeenschap, ondersteunt de

gehandicaptensport via de Vlaamse Trainersschool (VTS). In samenspraak met de federaties, de provincies en de Stichting Vlaamse Schoolsport geeft de VTS twee soorten opleidingen:

- de handicapspecifieke cursus Initiator boccia ,
- aanvullende opleidingen voor initiators, instructeurs en trainers die al voor een specifieke sport gediplomeerd zijn. Hier maken de deelnemers kennis met de soorten handicaps en krijgen ze via praktische oefensessies tips en suggesties om hun sport aan te leren aan sporters met een handicap.

Voorlopig bestaan die laatste cursussen alleen voor judo, paardrijden, zwemmen, basketbal, voetbal en tennis. In de toekomst worden er nog meer opleidingen voorzien.

Vlaamse trainersschool:

☎ 02 209 47 24
🌐 www.bloso/public/trainer
✉ nicole.bossaerts@bloso.be

op competitiewedstrijden gaan toele-
gen bij een validenclub, omdat ze daar
een vijftigmeterbad ter beschikking
hebben.'

Voldaan gevoel

Intussen traint de twintigjarige student Politieke en Sociale Wetenschappen al een zestal jaar bij de zwemclub Coast uit Oostende. Hij spreekt er zo'n viermaal per week af met de andere Coastleden. Sven: 'De meesten van hen zijn jongeren zonder handicap van vijftien à zestien jaar oud. Ze zwemmen ongeveer even snel als ik en zijn dus ideale trainingspartners. Of we achteraf ook in de kantine blijven plakken? Eigenlijk niet: mijn ouders en ik moeten nog drie kwartier met de auto terug. In principe kan ik zelf rijden, maar in de praktijk heb ik dat nog nooit gedaan en rijden mijn ouders altijd. Ik ga wel geregeld met mijn studiegenoten iets drinken in Gent. Dan ben ik tenminste niet moegetraind.'

Intussen schopte Sven het de voorbije zes jaar telkens tot Belgisch kampioen schoolslag in reeks tien, de categorie voor zwemmers met de minst zware handicap. Daarnaast vertegenwoordigde hij ons land in 2004 op de Paralympics in Athene, waar hij zich drie keer voor de finales wist te plaatsen. 'Dat zijn inderdaad prestaties om te koesteren en om verder op te bouwen,' zegt Sven. 'Ik ben best wel trots als ik daaraan terugdenk. Maar ik hou op de eerste plaats van het voldane gevoel na een stevige training. Daaruit put ik niet alleen lichamelijk, maar ook mentaal heel wat kracht.'

De meest courante
hulpmiddelen die het Vlaams
Fonds terugbetaalt, staan met
het voorziene bedrag in een
refertelijst. Die lijst is onlangs
aangepast. De nieuwe lijst
geldt voor alle aanvragen vanaf
1 november 2005.

Ook de Daisyspeler staat vanaf nu op de hulpmiddelenlijst.

Lijst hulpmiddelen aangepast

'De aanpassing van de lijst is een belangrijk element van de regelgeving voor materiële bijstand, zegt Kurth De Clercq, medewerker bij het Vlaams Fonds. 'De lijst is een momentopname van de meest gebruikte hulpmiddelen, maar er komen er voortdurend bij en soms verdwijnen er ook weer. Daarom is het goed dat de lijst regelmatig aan de realiteit wordt aangepast'.

Prijsaanpassingen

Welke aanpassingen zijn concreet gebeurd? Er is een aantal verwarrende benamingen uitgeweid en het deel Aanvulling/Vervanging Spraak heeft een volledig vernieuwde, logischer structuur gekregen.

'Daarnaast zijn een paar refertebedragen aangepast, naar boven en naar beneden. Zo bleek uit onderzoek dat het uitgekeerde bedrag voor aanvullende rijlessen hoger lag dan wat je in werkelijkheid moet betalen, dus is dat bedrag vermindert. Het prijsverschil tussen een laptop en een gewone computer is de laatste jaren fors gedaald, dus ook dat bedrag is in de lijst aangepast. Anderzijds bleken de refertebedragen voor een mechanisch eetapparaat of voor een automatische versnellingsbak in een auto te laag te liggen, dus die zijn opgetrokken.'

Oud/nieuw

Sommige hulpmiddelen van de lijst zijn niet langer op de markt verkrijgbaar en worden dus geschrapt. Dat is bijvoorbeeld het geval voor koortsthermometers met brailleweergave en voor doven-telefoons. Anderzijds zijn er ook nieuwe hulpmiddelen bijgekomen. Daisyspelers, bijvoorbeeld: apparaten om gesproken boeken te kunnen lezen, die vanaf 2006 overal de goede oude cassetterecorder zullen vervangen.

Dergelijke wijzigingen aan de refertelijst zijn meer dan een schoonheidsoperatie, zegt Kurth De Clercq. 'Hulpmiddelen die niet op de lijst staan of waarvoor iemand een hoger bedrag wil terugkrijgen, moeten nu worden aangevraagd via de Bijzondere Bijstandscommissie (BBC), en dat is een vrij zware procedure. Nu bijvoorbeeld de Daisyspelers wel op de lijst staan, kan de Provinciale Afdeling in de meeste gevallen zelf beslissen. Zowel voor de aanvrager als voor het Vlaams Fonds zelf is dat een stuk eenvoudiger.'

Een overzicht van de aanpassingen aan de refertelijst is te vinden op www.vlafo.be/nederlands/imb. Voor meer informatie kunt u ook terecht bij uw multidisciplinair team.

In de schilderijen van Pieter Brueghel komt het dagelijkse leven aan bod, en mensen met een handicap horen daarbij.

Handicaps door de eeuwen heen

Vroeger

Mensen leren weinig uit de geschiedenis: dat kan elke geschiedenisleraar u vertellen, en dat geldt ook voor de houding die de maatschappij aanneemt tegenover mensen met een handicap.

In zijn boek *Over narren, kreupelen, doven en blinden. Leven met een handicap van de Oudheid tot nu* beschrijft historicus Ben Wuyts de houding die mensen in de loop der eeuwen tegenover personen met een handicap hebben aangenomen. 'Beeldvorming van mensen heeft me altijd geïnteresseerd, vooral omdat ze dikwijls ver staat van de dagelijkse realiteit', zegt hij. 'Toen ik thuis aankondigde dat ik mijn burgerdienst in een instelling voor gehandicapte kinderen wilde vervullen, barste mijn moeder, nochtans een ingoed mens, bijna in tranen uit omdat ze dacht dat dat een onmenselijke job was. En zelf ontdekte ik dat ik ook heel wat vooroordelen

koesterde die gewoon stoelden op onwetendheid. Welnu, het is me daar bijzonder goed meegevallen en ik ben er na mijn burgerdienst nog dertig jaar gebleven.'

Waar komen die vooroordelen dan vandaan? Onbekend maakt onbemind en mensen met een handicap waren vaak onzichtbare burgers in onze maatschappij. 'Maar sommige beelden worden ook van generatie op generatie doorgegeven. Als historicus wilde ik daar meer over weten, maar er bleek nog vrij weinig studiewerk over te bestaan. Mijn boek is een bescheiden aanzet.'

Onvolwaardig wezen

Een steeds terugkerende rode draad in de geschiedenis is het beeld van de persoon met een handicap als onvolwaardig en ongelukkig wezen dat de 'normale' maatschappij hindert. 'Vooral als het sociaal-economisch slechter gaat, krijg je al snel redeneringen als: onze financiële middelen zijn beperkt en kunnen we die dan niet beter gebruiken voor de burgers die 'nuttiger' zijn voor de samenleving?

'Dat was al zo bij de Grieken en Romeinen. Het werd weer opgepikt in de renaissance

en het speelde heel erg in de jaren vóór de Tweede Wereldoorlog. Niet alleen in Duitsland, maar ook in de VS, Frankrijk en Engeland werden studies gepubliceerd over de degeneratie van een volk met onzuivere elementen, zoals mensen met een handicap. Je zou kunnen zeggen dat Hitler gewoon goed heeft geluisterd en de 'aanbevelingen' van heel wat internationale wetenschappers met Deutsche Gründlichkeit heeft uitgevoerd.'

Verleden tijd? Natuurlijk. Maar zelfs vandaag duiken er verdacht gelijkaardige stemmen op. 'Zelfverklaarde cultuurfilosoof Wim Rietdijk zegt letterlijk: Het zou totaal onredelijk en immoreel zijn als er minder ruimte zou komen voor hoogstaande en begaafde mensen – daarmee zal hij zichzelf wel bedoelen – omdat er wat ruimte voor de 'mongooltjes' nodig was. En moraalfilosoof Peter Singer, bekend om zijn strijd voor de dierenrechten, schrijft: Wij vinden dat sommige baby's met ernstige stoornissen moeten worden gedood. Ik moet zeggen: dat klinkt me allemaal erg bekend in de oren.'

Positieve tendensen

Helemaal zwart is de toestand vandaag de dag natuurlijk niet. De inclusiegedach-

te maakt de laatste jaren opgang en er worden veel positieve initiatieven genomen voor én samen met mensen met een handicap. 'Ook die positieve houding is trouwens een constante in de geschiedenis. Zelfs in de prehistorie blijken mensen gezorgd te hebben voor gekwetste en zwakkere stamleden.'

Of neem het schoolvoorbeeld van Sparta: een harde maatschappij waar baby's met een handicap in de bergen werden achtergelaten om er te sterven. 'Maar koning Agesilaos II van Sparta was een dwerg met een motorische handicap. En in Athene werd een bescheiden staatsvergoeding in het leven geroepen voor oorlogsinvaliden die later werd uitgebreid tot alle inwoners met een handicap. In alle tijden, maar vooral in de verlichting en de laatste decennia zien we tendensen om meer

aandacht te vragen voor de waarde en de waardigheid van mensen met een handicap. Een aandachtige lectuur van ons verleden kan ons tot een zinvolle reflectie over onze beeldvorming van mensen met een handicap bewegen.'

Over narren, kreupelen, doven en blinden. Leven met een handicap van de Oudheid tot nu is verschenen bij Davidsfonds Leuven.

Ben Wuyts studeerde geschiedenis aan de Universiteit Gent en werkte meer dan dertig jaar in een school voor kinderen met een motorisch en een meervoudige handicap. Hij is nu opleidingscoördinator van de bacheloropleidingen buitengewoon onderwijs en zorgverbreding aan de Arteveldehogeschool Gent en docent aan het Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen in Schaarbeek.

Nu

Gematigd positief

Socioloog Jan Verbelen van de Vlaams Fonds-studiecel publiceert recent het onderzoek *Integratie in sociale netwerken en publieke opinie over inclusie*. De publicatie is gebaseerd op een wetenschappelijke enquête bij meer dan 1500 Vlamingen.

Uit de studie valt op te maken dat Vlamingen massaal positief staan tegenover het recht op inclusief onderwijs voor kinderen. Dat is ook zo voor het recht op vrije gezinsvorming voor personen met een lichamelijke handicap. Het draagvlak voor vrije gezinsvorming voor mensen met een verstandelijke handicap is veel kleiner: daar houden de tegenstanders en voorstanders elkaar in evenwicht. Voorts zijn nogal wat Vlamingen gewonnen voor het principe van gesegregeerde sportclubs: een teken dat sport niet meteen als een inclusie terrein wordt aangezien.

Uit het onderzoek blijkt dat de sociale achtergrond van de geënquêteerden (zoals onderwijsniveau, leeftijd en geslacht) hun opinies op dat vlak nauwelijks beïnvloedt. Opmerkelijk: het maakt evenmin verschil uit of de geën-

quêteerde een beperking heeft of niet, en al evenmin of hij zelf iemand met een beperking kent.

Nuances

Al bij al geen slechte score, dus: Vlaanderen staat vrij positief tegenover personen met een handicap. Maar de Vlaming laat ook merken dat er grenzen zijn aan die tolerantie.

Dat valt vooral op bij de vraag wie men het liefst als buur heeft. Een bejaarde man vindt haast niemand een probleem. Ook een gezin met een blinde moeder scoort nog relatief goed. Maar voor een gezin waarvan de zoon in psychiatrische behandeling is, een zwaar spastische vrouw die in een rolstoel zit en (vooral) een koppel waarvan beide partners een verstandelijke handicap hebben, is het enthousiasme een stuk minder groot. Het lijkt er dus sterk op

dat te veel zorgbehoefendheid in de buurt geen optie is voor de Vlaming – zeker als ze expliciet als 'handicap' wordt gezien. Een bejaarde man kan immers even hulpbehoefend zijn als een rolstoelgebruiker. Maar voor de publieke opinie horen beide zorgbehoefenden toch tot twee verschillende categorieën.

Conclusie

De algemene conclusie van het onderzoek is dus genuanceerd. Vlamingen met een handicap zijn niet onbekend, ze staan niet echt veraf maar ook weer niet echt dichtbij. Ze kunnen rekenen op een sociaal klimaat dat vrij positief kan worden genoemd. Maar die sociale aanvaarding als burger met gelijke rechten stoot wel op grenzen: als mensen met een handicap dicht bij de eigen leefwereld van de Vlaming komen, zijn ze iets minder gewaardeerd. En de gemiddelde Vlaming blijkt een merkbare afstand te houden tegenover mensen met een verstandelijke beperking.

De studie Integratie in sociale netwerken en publieke opinie over inclusie vindt u op www.vlafo.be, onder de rubriek Studie & onderzoek.

Kies wijzer

De evolutie in hulpmiddelenland is haast niet meer bij te benen. Om uw weg te vinden in al dat geweld, kunt u een beroep doen op de keuzewijzers, hulpmiddelenflashes en KOC-info's van het Kennis- en Ondersteuningscentrum (KOC) dat binnen het Vlaams Fonds actief is.

Keuzewijzers bevatten informatie, tips en richtlijnen die helpen bij de keuze van het meest adequate hulpmiddel. Hulpmiddelenflash zijn fiches met een korte uitleg over (meestal nieuwe) hulpmiddelen en de werking ervan. KOC-info's zijn korte teksten met nuttige informatie over hulpmiddelen. Keuzewijzers, hulpmiddelenflashes en KOC-info's worden regelmatig aangevuld en herwerkt.

Het is zeker niet de bedoeling van die publicaties om mensen in de richting van één bepaald hulpmiddel te duwen, integendeel: ze geven juist een breed overzicht waarmee mensen met een handicap juist veel gerichter kunnen zoeken naar het hulpmiddel dat bij hen past. De keuzewijzer *Eenhandig typen*, bijvoorbeeld, wijst er om te beginnen op dat Windows en Macintosh al een aantal ingebouwde functies hebben die de aankoop van een speciaal toetsenbord misschien overbodig maken. Daarna worden ook meer gespecialiseerde mogelijkheden besproken, zoals een akkoordtoetsenbord.

De keuzewijzers, hulpmiddelenflashes en KOC-info's worden gepubliceerd op www.koc.be. Gedrukte exemplaren zijn gratis verkrijgbaar bij het KOC (zie de adressen op p. 7). Tot nu toe zijn de volgende onderwerpen beschikbaar.

Keuzewijzers

- » Eenhandig typen
- » Overzicht geavanceerde hulpmiddelen voor personen met een visuele handicap
- » Communiceren met doven en slechthorenden, communicatietips en hulpmiddelen
- » Technologische hulpmiddelen voor Ondersteunde Communicatie
- » Zich reinigen na toiletgebruik
- » Compenserende hulpmiddelen bij ernstige lees- en spellingproblemen
- » Hanteren van lectuur voor personen met een motorische handicap
- » Telecommunicatie voor doven en slechthorenden
- » Blindengeleidehonden
- » Compactmodel draagbare beeldschermloep

Hulpmiddelenflashes

- » UltraCane, witte stok met obstakeldetectie
- » Gsm voor blinden en slechtzienden
- » Tijdshulpmiddelen voor personen met een cognitieve handicap
- » B.A.Bar: communiceren op een andere manier
- » Sms via de telefoonlijn
- » Wat is Digikrant?
- » Wat is Daisy?

KOC-info's

- » Geavanceerde leeshulpmiddelen: een vergelijking tussen drie mogelijkheden
- » Grote TFT-monitoren als oplossing voor slechtzienden
- » Videotelefonie voor doven en zwaar slechthorenden

KOC

Het Kennis- en Ondersteuningscentrum van het Vlaams Fonds verspreidt informatie over hulpmiddelen en aanpassingen, en ondersteunt de adviseurs in hun adviesverlening. Het centrum beheert onder meer Vlibank, de Vlaamse databank over hulpmiddelen (www.vlibank.be). Die databank, met informatie over meer dan 10.000 hulpmiddelen, staat open voor professionele gebruikers, maar ook voor mensen met een handicap zelf.

In 2004 werden 770 vragen gesteld aan het KOC. Dat is een stijging van 20 % tegenover 2003 en van 65 % tegenover 2002. Die forse stijging wordt onder meer veroorzaakt doordat de hulpmiddelenmarkt volop in beweging is en er steeds meer nieuwe, geavanceerde hulpmiddelen worden ontwikkeld.

SiteSeeing

www.krakendekarkassenopwielen.be

Verhalen, anekdotes en tips uitwisselen met mensen die de een of andere slepende ziekte hebben: dat is de bedoeling van www.krakendekarkassenopwielen.be. Een cynische titel misschien, maar aangezien webmistress Dammy (55) het over zichzelf zegt, is het goed.

Kniesoren zijn op de site aan het verkeerde adres: 'Ik maak er geen forum van omdat ikzelf reeds meermaals surfte naar forums voor chronisch zieken en invaliden. De verhalen waren zo deprimerend (bijvoorbeeld: een aaneenschakeling van

mislukte diagnoses) en zaligmakend (lijden uit liefde en boete) dat ik er niets aan had. Deze homepage start ik op in de hoop contact te krijgen met lotgenoten die er het beste willen van maken en hun zin voor humor niet verliezen.'

Intussen staan de eerste verhalen van gelijkgestemden al op de site, naast de tien geboden voor de alleenstaande rolstoelkampeerder of de Gentse cafés waar rolstoelgebruikers welkom zijn. De hele site is overigens nogal Gents getint maar dat mag geen wonder heten: Dammy

woont op de camping Blaarmeersen in Gent. Hoe ze daar terecht kwam en welke omzwervingen ze tevoren meemaakte, moet u maar op de site lezen. Cartoons van Kamagurka zorgen voor de luchtige noot.

Informatie, verhalen en reacties voor op de site kunt u mailen naar info@krakendekarkassenopwielen.be. Maar wees gewaarschuwd: 'Teksten vol klaagredes en cynisme worden automatisch verwijderd.'

Vraagje voor het Vlaams Fonds?

Algemeen

- Website, www.vlafo.be
- Informatiedienst Vlaams Fonds, Sterrenkundelaan 30, 1210 Brussel, 02 225 85 97, 02 225 84 05, informatie@vlafo.be
- PAB, 0800 97 907 (gratis), pab@vlafo.be

Provinciale Afdelingen Vlaams Fonds

- Prov. Afd. Antwerpen, Potvlietlaan 5, 2600 Berchem, 03 270 34 40, 03 270 34 41, antwerpen@vlafo.be
- Prov. Afd. Vl.-Brabant, Brouwersstraat 3, 3000 Leuven, 016 31 12 11, 016 31 12 29, leuven@vlafo.be
- Prov. Afd. Limburg, Ilgatlân 7, 3500 Hasselt, T 011 27 43 54, 011 28 51 09, hasselt@vlafo.be
- Prov. Afd. Oost-Vlaanderen, Kortrijksesteenweg 788, 9000 Gent, 09 269 23 11, 09 269 23 39, gent@vlafo.be
- Prov. Afd. West-Vlaanderen, Magdalenestraat 20, 8200 Brugge, 050 40 67 11, 050 39 36 80, brugge@vlafo.be

Kennis- en Ondersteuningscentrum

Sterrenkundelaan 30, 1210 Brussel,
 02 225 86 61, 02 225 84 05, koc@vlafo.be, www.koc.be

ATB-diensten ArbeidsTrajectBegeleiding

- ATB Regio Antwerpen, Doornstraat 331, 2610 Wilrijk, 03 740 36 20, 03 830 66 31, atbantw1@village.uunet.be

- ATB Regio Brabant-Brussel, Kapucijnenvoer 10, 3000 Leuven, 016 20 15 99, 016 22 10 18, info@atb-brabant.be
- ATB Regio Limburg, Europalaan 74 bus 1, 3600 Genk 089 32 10 50, 089 32 10 59, atb.limburg.vzw@skynet.be
- ATB Regio Oost-Vlaanderen, Minnemeers 2, 9000 Gent, 09 269 46 80, 09 269 46 99, atb.gent@village.uunet.be
- ATB Regio West-Vlaanderen, Stationsdreef 83, 8800 Roeselare, 051 25 32 25, 051 25 32 27, atb.westvlaanderen@skynet.be

Centrale wachtlijsten

- Stichting Welzijnszorg Antwerpen, centrale Wachtlijstwerking, Boomgaardstraat 22 bus 100, 2600 Berchem, 03 240 61 78, 03 240 61 62, greet.smeyers@welzijn.provant.be
- Provincie Vlaams-Brabant, welzijn en gezondheid, Provincieplein 1, 3010 Leuven, 016 26 73 06, 016 26 73 01, petra.vanoppen@vl-brabant.be
- Provincie Limburg, provinciale sectie personen met een handicap, Universiteitslaan 1, 3500 Hasselt, 011 23 72 04, F 011 23 72 10, handicap@limburg.be
- Provincie Oost-Vlaanderen, centrale wachtlijstwerking, Gouvernmentstraat 1, 9000 Gent, 09 267 75 55, 09 267 75 99, mieke.van.opstal@oost-vlaanderen.be
- Provincie West-Vlaanderen, dienst welzijn, Koning Leopold III-laan 41, 8200 Sint-Andries, 050 34 85 63, 050 34 98 72, cwl@west-vlaanderen.be

Peter Van Houtte is doofblind. Zijn schoonbroer Koen Amerlynck begeleidt hem op de jaarlijkse *European holidays for deafblind people*. Koen Amerlynck vertelt hier over hun ervaringen met die vakantiedagen.

‘De communicatie is het grote struikelblok’

‘Vakantiepret voor doofblinden, het lijkt een onmogelijke onderneming. Toch worden de *European holidays for deafblind people* al sinds 1997 georganiseerd. De eerste had in Tsjechië plaats. Daarna volgden Frankrijk, België, Zwitserland, Kroatië, Polen en Zweden. Dit jaar stond Bulgarije op het programma, volgend jaar gaan we weer naar Tsjechië en daarna naar Noorwegen.

Dat zijn telkens heel andere ervaringen. Het belangrijkste verschil? Als de vakanties in West-Europa worden georganiseerd, komen er heel weinig mensen uit Oost-Europa, hoewel we de prijzen zo laag mogelijk proberen te houden en bijvoorbeeld gratis slaapplaatsen aanbieden. Het contrast tussen west en oost is soms schrijnend, ook al horen die landen intussen bij de Europese Unie. Op de vakanties waar wel mensen uit Oost-Europa aanwezig zijn, merk je ook vaak dat die hun enige verzetje op een heel jaar zijn.

Welke activiteiten we zoal doen? In Zwitserland hebben we onder meer een Picassotentoonstelling, zoutmijnen en thermale baden bezocht. We hebben aan waterskiën gedaan, zijn gaan zwemmen in de bergmeren, hebben met duozitsmotoren gereden, een paar dansavonden

meegemaakt, aan boogschieten gedaan en uiteraard bergwandelingen gemaakt.

Sommige van die activiteiten lijken inderdaad minder geschikt voor doofblinde mensen, maar je moet niet vergeten dat doofblindheid heel wat gradaties dekt. Niet iedereen is volledig blind en volledig doof. Maar toegegeven: bij sommige onderwerpen zijn er maar weinig doofblinden geïnteresseerd en gaan ze liever aan de toog een pintje drinken. Geeft ook niet: de bedoeling van de vakantie is om niet alleen cultuur- en sportactiviteiten te beoefenen maar ook om nieuwe mensen te leren kennen en nieuwe ervaringen op te doen. Het is normaal dat sommigen liever benjisspringen dan naar een historisch overzicht te luisteren. Peter zelf is juist heel geïnteresseerd in geschiedenis en cultuur, dus voor hem hebben dergelijke bijeenkomsten wel een meerwaarde.

De communicatie is het grote struikelblok. Bij een schilderijtentoonstelling kunnen we de schilderijen bijvoorbeeld natekenen op de handpalm, maar hetzelfde is dat niet. Beeldhouwwerken zijn een veel dankbaarder onderwerp. Andere informatie geven we meestal door via een tactiele communicatiemethode als Lorm (een combinatie van tikjes en streepjes op de handpalm), vierhandengebarentaal of vingerspelling

in de hand. Maar het gaat traag allemaal, en dan nog kun je maar een fractie van alle informatie doorgeven.

Verwacht wordt dat we niet alleen vertalen wat er wordt gezegd maar bijvoorbeeld ook waar het eten en de stoelen staan, waar de spreker zit, enzovoort. Dat is over het algemeen gesproken het moeilijkste aan de begeleiding van doofblinde mensen: je moet ze enerzijds genoeg informatie geven maar ze anderzijds ook niet betuttelen. Soms zie ik tijdens een wandeling een modderplas en houd ik Peter tegen uit schrik dat hij zal uitglijden, maar daar kan hij best kribbig om worden. En terecht.’

Het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap is een Vlaamse Openbare Instelling. Handblad is een driemaandelijkse serviceblad van het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap. V.u.: Jef Foubert, Sterrenkundelaan 30, 1210 Brussel. Redactie en realisatie: Jansen & Janssen Uitgeverij www.jaja.be. Volgend nummer: 15 maart 2006.

Een abonnement is gratis.
Contacteer de Informatiedienst:
Sterrenkundelaan 30, 1210 Brussel,
t 02 225 85 97, f 02 225 84 05,
e informatie@vlafo.be.